

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט יחזקאל קינר

מבקשת

מרים ויסולי
ע"י ב"כ עוה"ד איתמר כהן ואביעד ויסולי

נגד

משיב

בנק לאומי לישראל בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד חניטל בלינסון נבון ושיר אשכול

1

2

החלטה

3

(בבקשה לאישור תובענה ייצוגית)

4

5

1. לפניי בקשה לאישור תובענה כייצוגית (להלן: "בקשת האישור") שעניינה בעמלה הנגבית על ידי המשיב, בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק" או "בנק לאומי"), עבור הנפקת ערבות בנקאית (להלן גם: "הערבות").

8

9

רקע

10

11

2. המבקשת, הייתה בזמנים הרלוונטיים לבקשה לקוחה ובעלת חשבון בסניף הבנק בחיפה (להלן גם: "החשבון"). החשבון משותף לה ולבעלה, עו"ד אביעד ויסולי, שהוא גם אחד מבאי הכוח המייצגים (להלן: "עו"ד ויסולי"). ביום 2.8.17 פנו המבקשת ובעלה לבנק וביקשו להנפיק כתב ערבות בנקאית על סך 5,000 ₪ לטובת הליך משפטי (ערעור שהגיש עו"ד ויסולי לבית המשפט העליון), וזאת כנגד הפקדת פיקדון כספי. בטופס "בקשה להוצאת כתב ערבות בנקאית" עליו התבקשה לחתום המבקשת במועד זה (להלן: "טופס בקשת הערבות"), נאמר ביחס לעלות השירות כך:

18

"ידוע לנו ואנו מסכימים לכך כי בעת ביצוע הפעולה יחויב חשבוננו... בעלות

19

השירות כמפורט להלן:

20

אחוייב בעמלת 'ערבות מכל סוג – פיקדון כספי ספציפי' בסך 260.00 ₪

21

המהווה סכום מינימום בעמלה ז'.

22

לידיעתכם בתום כל שנה כל עוד לא פקעה הערבות, תיגבה מראש עמלה

23

לשנה נוספת בהתאם לתעריפון העמלות של הבנק ובכפוף להסכמים בעניין

24

ז' (נספח ב' לבקשת האישור) (ההדגשות אינן במקור).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

- 1
- 2 .3 עם הנפקת הערבות חתמה המבקשת גם על טופס גילוי "עלות השירות" (להלן: "טופס גילוי
- 3 העמלות"), בו נכתב כך:
- 4 "הריני מאשר כי ידוע לי שביצוע פעולת ערבויות כרוך בגביית עלות
- 5 השירות המפורטת להלן:
- 6 עמלה: ערבות מכל סוג – פיקדון כספי ספציפי
- 7 תעריף הבנק: 2% לשנה
- 8 מינימום ₪ 260 לערבות
- 9 מועד גביה: מראש"
- 10 (נספח ג' לבקשת האישור) (ההדגשות אינן במקור).
- 11
- 12 .4 ביום 2.8.17, היום בו הוגשה הבקשה והונפקה הערבות הבנקאית, חויב החשבון בעמלת
- 13 מינימום בסך של 260 ₪ (נספח ד' לבקשת האישור), וכעבור כשנה, ב-31.7.18, בעת שהערבות
- 14 הייתה עדיין בתוקף, חויב בעמלת מינימום נוספת בסך של 260 ₪ (נספח ה' לבקשת האישור).
- 15
- 16 .5 ביום 7.1.19 פקעה הערבות והוחזרה למבקשת עמלת המינימום באופן יחסי בסך של 151 ₪.
- 17
- 18 .6 כאן המקום לציין כי ביום 5.7.07 פורסם תיקון מס' 12 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח),
- 19 התשס"ז-2007 (להלן: "התיקון" או "תיקון מס' 12" ו-"חוק הבנקאות" בהתאמה). במסגרת
- 20 התיקון, נוסף, בין היתר, סעיף 9ט(א) לחוק הבנקאות, לפיו: "הנגיד, לאחר התייעצות עם
- 21 הוועדה המייעצת, יקבע, בכללים, רשימה של שירותים שבעדם רשאי תאגיד בנקאי לגבות
- 22 עמלות מלקוחותיו, ואופן חישובן של העמלות שניתן לגבות בעד שירותים אלה...".
- 23
- 24 .7 בהתאם לכך נכנסו לתוקף ביום 1.7.08 כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-
- 25 2008 (להלן: "כללי העמלות"). במסגרת כללי העמלות פורסמה רשימה של שירותים
- 26 בנקאיים אשר בגינם רשאים התאגידים הבנקאיים לגבות עמלה, וכן פורסם במסגרת
- 27 התוספת הראשונה שצורפה לכללי העמלות, מבנה התעריפון האחיד במסגרתו תוצגנה
- 28 העמלות עבור שירותים בנקאיים אלו (להלן: "התעריפון המלא"). בתעריפון המלא, נקבע,
- 29 בין היתר, באשר למחיר העמלה שרשאי תאגיד בנקאי לחייב בגין ערבות בנקאית: "ערבות
- 30 מכל סוג (למעט ערבות למשתכנים ...) ... אחוז (מינימום)..."
- 31

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

8. **בתעריפון הבנק** ("תעריפון העמלות המלא ללקוחות יחידים ולעסקים קטנים", לעיל ולהלן):
- 1
- 2 **"תעריפון הבנק"** (נספח א' לבקשת האישור) בתקופה הרלוונטית, בחלק 3 – "אשראי –
- 3 לאומי", בסעיף 5 המתייחס ל"ערבות בנקאית", צוין כך:
- 4

1. בתום כל שנה תיגבה עמלה מראש לשנה נוספת. 2. החישוב יעשה על יתרה משוערכת ליום החישוב. 3. העמלה נגבית לפי חישוב יומי על בסיס 365 ימים בשנה כפוף לעמלת מינימום. 4. הארכת ערבות - לפי שיעור העמלה במועד הכניסה לתוקף של ההארכה. 5. עבור ערבות המובטחת בפיקדון כספי ספציפי ייגבה שיעור מופחת של 2.0% מינימום 260 ש"ח למרות האמור, במקרה של לקוחות יחידים בלבד, אם במועד תשלום			ערבות בנקאית	(5)
6. בנוסף, ייגבו לפי העניין, הוצאות לפי חלק 11 לתעריפון.	מראש	5% לשנה מינימום 396 ש"ח לערבות	- ערבות מכל סוג (למעט ערבות למשתכנים לפי חוק מכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה - (1974) (להלן - חוק המכר)	
	מראש	4% לשנה	- ערבות למשתכנים לפי חוק מכר	

- 6
- 7
9. העמלה הנגבית על ידי הבנק באחוזים מסכום הערבות, תיקרא להלן: **"עמלה שיעורית"**.
- 9
10. טענתה העיקרית של המבקשת היא כי **עמלת מינימום נגבית פעם אחת עבור ערבות ("לערבות")**, ומכאן כי הבנק לא היה רשאי לגבות בשנה השנייה של הערבות עמלת מינימום נוספת בסך של 260 ₪. עוד טענה היא, כי אין לגבות גם עמלה שיעורית כלשהי, כל עוד סכומה המצטבר של העמלה השיעורית אינו מגיע לעמלת המינימום. לפיכך, במקרה דנן, מאחר שהעמלה השיעורית המצטברת עבור כל התקופה בה הערבות הייתה בתוקף נמוכה מעמלת המינימום, היה על הבנק לגבות רק את עמלת המינימום בסך של 260 ₪.
- 16
11. **הקבוצה** בבקשת האישור הוגדרה באופן הבא: "כל לקוחות בנק לאומי עליהם חל התעריפון ללקוחות יחידים ולעסקים קטנים אשר חויבו במהלך שבע השנים עובר למועד הגשת בקשה זו ביותר מעמלת מינימום אחת עבור כתב ערבות בנקאית".
- 19
- 20

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

12. **העילות** שצוינו בבקשת האישור הן: הפרת חוזה; הטעיה לפי סעיף 3(6) לחוק הבנקאות והפרת חובת הגילוי לפי סעיף 26א(א) לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים), התשנ"ב-1992 (להלן: "**כללי הבנקאות**"); הפרת חובה חקוקה (סעיף 3 לחוק הבנקאות וסעיף 26א לכללי הבנקאות); רשלנות; עשיית עושר ולא במשפט.

5

13. **הסעדים** שנדרשו הם:

א. הצהרה כי לבנק אסור לגבות מלקוחותיו עמלת מינימום יותר מפעם אחת עבור כל כתב ערבות.

ב. צו מניעה שיורה לבנק להימנע מלגבות מלקוחותיו עמלת מינימום יותר מפעם אחת עבור כל כתב ערבות.

ג. פיצוי כספי בסך העמלות העודפות ששילמו חברי הקבוצה בגין חיובם בעמלת מינימום יותר מפעם אחת בגין כתב ערבות אחד, בצירוף ריבית והצמדה, וכן פיצוי כספי בגין נזק לא ממוני ופגיעה באוטונומיה שנגרמו לחברי הקבוצה עקב נטילת כספם שלא כדין.

14

טענות המבקשת

16

14. הבנק לא היה רשאי לגבות עמלת מינימום יותר מפעם אחת, שכן בניגוד לעמלה השיעורית לגביה צוין במפורש כי היא שנתית, ביחס לעמלת המינימום צוין כי היא "לערבות".

19

15. מלשון תעריפון הבנק עולה כי עמלת המינימום צריכה להיות משולמת לכל היותר פעם אחת בלבד בגין כל כתב ערבות, ובלבד שהעמלה השיעורית המצטברת אינה עולה על עמלת המינימום. בפועל, הבנק מחייב את לקוחותיו בעמלת מינימום מדי שנה בשנה, ובכך נוהג שלא כדין ובניגוד לתעריפון.

24

16. ענייננו דומה לעניין בנק דיסקונט [ת"צ (מחוזי מרכז) 8766-09-16 ויסולי נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ (21.4.19) (להלן: "**עניין דיסקונט**"), בו התקבלה בקשת אישור בעניין דומה, ונקבע כי עמלת המינימום תיגבה ככל שהעמלה השיעורית המצטברת עבור כל תקופת הערבות נמוכה מעמלת המינימום, ופעם אחת עבור ערבות. עוד נקבע שם כי התעריפון קובע את העמלות המקסימליות, וכי לשונו גוברת על החוזה בין הבנק לבין הלקוח לטובת הלקוח. התנהלותו של בנק לאומי סותרת אפוא את הקביעות הנ"ל.

31

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

17. חיוב הלקוחות בעמלת המינימום מדי שנה בכל הערבויות בהן עמלת המינימום רלוונטית, קרי ערבויות של עד 13,000 ש"ח כאשר הערבות מובטחת בפיקדון, וערבויות של עד 7,920 ₪ בערבויות שאינן מובטחות בפיקדון, הופך את העמלה השיעורית לחסרת משמעות בערבויות אלה, שהרי בכל מקרה הלקוח יחויב בעמלות מינימום גבוהות בהרבה.

טענות הבנק

18. יש לדחות את טענת המבקשת שכן בתעריפון נקבע במפורש כי "בתום כל שנה תיגבה עמלה מראש לשנה נוספת", ומכאן כי עמלת המינימום היא עמלה שנתית.

19. גם בטופס בקשת הערבות צוין במפורש כי "בתום כל שנה כל עוד לא פקעה הערבות תיגבה מראש עמלה לשנה נוספת...".

20. טענתה של המבקשת מנוגדת להיגיון שכן הסיכון שהבנק נוטל על עצמו בהעמדת הערבות ממשיך לעמוד בעינו במשך כל תקופת הערבות.

21. המילה "לערבות" העוקבת למילים "מינימום 396 ₪" נועדה אך להבהיר כי העמלה נגבית עבור כל ערבות בנפרד כאשר יש מספר ערבויות.

22. במסמך שהונפק למבקשת מיד לאחר הוצאת הערבות צוין כי העמלה ששולמה בעת הוצאת הערבות (בסך 260 ₪) "המהווה עמלת מינימום בערבות זו" נגבית עבור "תקופה מ-31/07/17 עד 31/07/18" (נספח ד' לבקשת האישור) ומכאן כי הובהר מפורשות כי סך העמלה נגבה לשנה אחת ולא עד למועד סיום תקופת הערבות. בהמשך צוין כי "העמלות המצוינות לעיל נגבו לפי בקשתכם... ביום העמדת הערבות. לידיעתכם בתום כל שנה כל עוד לא פקעה הערבות, תיגבה מראש עמלה לשנה נוספת...". אפשר לשקול לענות בקצרה. התשובות פשוטות המסמך הזה חסר ערך חוזי, וגם לגופו הם טועים.

23. גם במסמך שנשלח למבקשת בתום שנה ממועד העמדת הערבות צוין כי נגבתה מחשבונם "עמלה בסך 260.00 ₪ לתקופה מ-31/07/18 עד 31/07/19 המהווים סכום מינימום בעמלה זו" (נספח ה' לבקשת האישור), ומכאן כי הובהר מפורשות כי מדובר בעמלה לתקופה של שנה אחת בלבד. גם המסמך הזה חסר ערך חוזי (עוד יותר)

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

- 1
- 2 24. לא ניתן לפרש את התעריפון במנותק ממסמכי הערבות, בהם צוין במפורש כי עמלת
- 3 המינימום נגבתה לשנה ולא עבור כל תקופת הערבות.
- 4
- 5 25. בהתייחס לערבויות המובטחות בפיקדון, כגון זו שנטלה המבקשת, או ערבויות בסך של עד
- 6 100,000 ₪, נוסח התעריפון הוא שונה ואינו כולל את המילה "לערבות".
- 7
- 8 26. הנסיבות בעניין דיסקונט שונות מהנסיבות במקרה דנן. בתעריפון בנק דיסקונט צוין כי גובה
- 9 העמלה הוא 500 ₪ "לפעולה" וכי היא משולמת באופן "מידי – בעת ביצוע הפעולה". גם
- 10 בבקשת הערבות שם צוין כי הלקוח יחויב בעמלת מינימום בסך של 500 ₪ "לעסקה" ובעמלת
- 11 עריכת מסמכים "לעסקה". לא היה שם רמז לכך כי מדובר בעמלה שנתית. זאת בניגוד
- 12 לענייננו, בו הובהר הן בתעריפון הן במסמכי הערבות כי העמלה נגבית מדי שנה ("בתום כל
- 13 שנה תיגבה עמלה מראש לשנה נוספת").
- 14
- 15 27. כמו כן, בניגוד לעניין דיסקונט, במקרה דנן ניתן הסבר מפורט על שירותי הבנק הניתנים
- 16 ללקוח לאורך כל תקופת הערבות (תצהירו של מר ליבנה, סעיפים 11-25) וב"כ המבקשת לא
- 17 חקר את המצהיר מטעם הבנק בנקודה זו.
- 18
- 19 28. יש לדחות את הטענה להטעה שכן המבקשת לא הצביעה על כל מסמך שהיה בו כדי
- 20 להטעותה, ובפרט כאשר העידה כי כלל לא עיינה בתעריפון.
- 21
- 22 29. המבקשת נעדרת עילת תביעה אישית. מדובר בערבות בנקאית לצורך ערעור שהוגש על ידי
- 23 עו"ד ויסולי באופן אישי ונוכחותה של המבקשת כלל לא נדרשה לצורך קבלת הערבות. מכאן
- 24 עולה כי המבקשת ועו"ד ויסולי אינם תמי לב שעה שנטלו את הערבות מהבנק במטרה
- 25 "ליצור" עילת תביעה.
- 26
- 27 30. על אף שעו"ד ויסולי הוא שיזם את נטילת הערבות ונזקק לה, והוא אשר בא בדברים עם
- 28 פקידת הבנק, בעוד המבקשת לא נטלה חלק פעיל בפגישה, הוא לא צירף תצהיר מטעמו
- 29 לבקשת האישור.
- 30

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

1 המבקשת לא פירטה מתי וכיצד יש לערוך את גביית העמלה לפי שיטתה, ובפרט בערבויות
2 לתקופה בלתי קצובה כגון זו שנטלה המבקשת עצמה.
3

טענות המבקשת בסיכומי התשובה

4
5
6 32. הבנק מודה למעשה כי הוא נוהג לגבות עמלת מינימום שנתית עבור ערבות בנקאית וכי גבה
7 מהמבקשת עמלת מינימום מידי שנה במשך שנתיים. זאת, על אף הקביעות המפורשות בעניין
8 דיסקונט ובעניין לפינר. מכאן כי הוכח קיומה של קבוצה וכן הוכח קיומה של מדיניות מפרה
9 של הבנק.

10
11 33. אף שהבנק היה מודע לאי הבהירות העולה מלשון התעריפון, ואף שב"כ המבקשת פנה אליו
12 בעניין (נספח ו' לבקשת האישור), נמנע הבנק מלשנות את התעריפון ולציין באופן מפורש כי
13 עמלת המינימום היא שנתית, אלא הותיר את הקביעה כי עמלת המינימום תיגבה "לערבות".
14

15 34. ככל שיש אי בהירות בלשון התעריפון, נזקפת היא לחובתו של הבנק כמנסח התעריפון.
16

17 35. אמנם, בתעריפון צוין כי "בתום כל שנה תיגבה עמלה מראש לשנה נוספת", אולם אין בכך
18 כדי להכריע את המחלוקת בין הצדדים שכן אף המבקשת מודה כי הבנק רשאי לגבות עמלה
19 בתום כל שנה אלא שהמחלוקת היא בעניין סכום העמלה: לשיטת המבקשת החישוב צריך
20 להיות שיעורי, כאשר הסכום המינימלי האמור להיות משולם כעמלות צריך לעמוד לכל
21 הפחות על 260 ₪.
22

23 36. יש לדחות את הטענה להעדר הטעיה מאחר שהמבקשת לא קראה את התעריפון. התעריפון
24 משתנה חדשות לבקרים ומהווה מסמך ארוך הכולל מאות עמודים. ברי כי לא מצופה
25 מהלקוח לקרוא אותו, ודי בכך שהוא מסתמך על כך שבנק אינו רשאי לגבות עמלה הגבוהה
26 מהעמלה שקבועה בתעריפון. כמו כן, הגבייה גם מנוגדת, כאמור, לטופס גילוי העמלות, בו
27 צוין כי עמלת המינימום היא "לערבות". בנוסף עילת ההטעיה כוללת גם הטעיה בכוח ולא
28 רק הטעיה בפועל וכן יש גם טענה לאי גילוי שאינו מצריך הוכחה של הסתמכות [רע"א
29 2128/09 הפניקס חברה לביטוח בע"מ נ' עמוסי (5.7.12)].
30

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

1 יש לדחות את טענת הבנק בדבר "ייצור" עילת התביעה וחוסר תום לב, שכן מדובר בנטילת
2 ערבות לצורך ערעור. כמו כן, כבר נקבע בעניין פריניר כי שיקולים תועלתניים וכספיים
3 שהניעו את התובע הייצוגי להגיש את תביעתו אין בהם כדי לשלול את תום לבו ולהכשיל את
4 אישורה של התובענה כייצוגית.

5

6

דיון והכרעה

7

8 38. חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות") קובע כי על מנת לאשר
9 תובענה ייצוגית, צריכים להתקיים כל התנאים הנקובים בסעיף 8 כדלקמן:

10

11 (1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות

12 לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת

13 הקבוצה;

14 (2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת

15 בנסיבות הענין;

16 (3) קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל

17 בדרך הולמת;

18 (4) קיים יסוד סביר להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל

19 בתום לב.

20

21 39. התנאי המרכזי אשר נבדק בשלב זה של הדיון הוא קיום אפשרות סבירה שהשאלות

22 המהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה יוכרעו לטובתם. כבר נקבע

23 בעניין זה כי מחד גיסא, הנטל המוטל על התובע בשלב זה אינו הנטל הרגיל של הוכחה במאזן

24 הסתברויות הנדרש במשפט האזרחי, שכן הדבר עלול לגרום להתמשכות המשפט, לכפילות

25 בהתדיינות ולרפיון ידיים של תובעים ייצוגיים פוטנציאליים. מאידך גיסא, אין לקבוע מידת

26 הוכחה קלה מדי, שכן יש להגן באופן מידתי גם על זכויות הנתבעים החשופים לסיכון כלכלי

27 גבוה, ועלולים להסכים בשל כך להסכם פשרה גם בתביעה שאין בה ממש (ר' עע"מ 980/08

28 מנירב נ' מדינת ישראל – משרד האוצר (6.9.11) בפס' 13; רע"א 2128/09 הפניקס חברה

29 לביטוח בע"מ נ' עמוסי (5.7.12) בפס' 12). לפיכך, נדרש איזון במידת הנטל המוטל על

30 המבקש, ועל כן נקבעה אפשרות סבירה של הכרעה לטובת הקבוצה כאמת המידה הנדרשת

31 לצורך אישור התביעה הייצוגית.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 19-05-31563 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

1

2

40. לאור האמור לעיל נבחן את הטענות השונות.

3

4

ערבות בנקאית קצובה ובלתי קצובה

5

6

41. ראשית, יצוין כי טענת המבקשת לפיה הבנק לא היה רשאי לגבות עמלת מינימום יותר מפעם

7

אחת, תיבחן באופן מאוחד הן לגבי ערבויות לתקופה קצובה והן לגבי ערבויות לתקופה לא

8

קצובה. זאת, בהתאם להודעת הבנק מיום 23.1.20 לפיה נוהג הוא באופן זהה לגבי שני סוגי

9

הערבויות (הערבות לתקופה קצובה והערבות לתקופה לא קצובה) וכי:

10

11

"גביית עמלת מינימום בערבויות לתקופה קצובה נעשית באופן שנתי

12

בדומה לגבייתה בערבות לתקופה בלתי קצובה. סכום המינימום משולם

13

מראש במועד העמדת הערבות ובתום כל שנה כל עוד לא פקעה הערבות,

14

נגבית עמלה מראש לשנה נוספת, בהתאם לתעריפון העמלות של הבנק

15

ובכפוף להסכמים בעניין זה" (ור' גם דברי ב"כ הבנק בדיון מיום 6.1.20, עמ'

16

3 ש' 36-עמ' 4 ש' 1-3).

17

18

בהתאם לכך הודיעה המבקשת ביום 2.2.20 כי היא מוותרת על דרישתה לגילוי מסמכים,

19

שנועדה להתייחס לשאלת אופן ההתנהלות של הבנק ביחס לשני סוגי הערבויות הנ"ל.

20

21

תעריפון הבנק

22

23

42. סעיף 9 לחוק הבנקאות קובע:

24

25

"תאגיד בנקאי לא יגבה מלקוחותיו עמלה אלא בעד שירות הכלול בתעריפון

26

המלא ובהתאם להוראותיו...".

27

28

43. כידוע, תעריפון הבנק הוא חלק בלתי נפרד מהחוזה הבנקאי של הבנק עם לקוחותיו [רע"א

29

9617/16 בנק דיסקונט לישראל בע"מ נ' לפינר סעיף 25 (28.10.18) (לעיל ולהלן: "עניין

30

לפינר"; בש"א (מחוזי תל-אביב) 16302/06 צימרמן נ' בנק מזרחי טפחות בע"מ סעיף 12

31

[(10.11.10)].

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

1 בעניין דיסקונט נקבע גם כי הוראות התעריפון גוברות על כל מסמך אחר בין הלקוח לבין
2 הבנק, אלא אם כן יש בהוראות המסמך האחר כדי להטיב את מצבו של הלקוח.
3 ר' גם עניין לפינר בו נקבע כי:

4
5 "משנקבע שנספח ההטבות דינו כדין תעריפון הבנק, ומשלא ניתן להתנות
6 על הוראותיו של חוק הבנקאות (סעיף 17 לחוק הבנקאות), ממילא נשללת
7 טענת הבנק – שקיבלה ביטוי מרכזי בבקשת רשות הערעור – כי ההסכם
8 הפרטני שנחתם בין הצדדים גובר על האמור בנספח ההטבות. הנגזרת מן
9 האמור היא שאין צורך לעמוד על הוראות ההסכם שנחתם בין הצדדים, לא
10 כל שכן על תכליתו, בשלב זה של הדיון; שכן חובות הבנק כפי שקיבלו ביטוי
11 בחוק הבנקאות ובכללי העמלות הן שמסדירות את היחסים בין הצדדים
12 במישור העמלות, והוראות ההסכם יכולות רק להוסיף עליהן אך לא לגרוע.
13 בהיתן האמור, נפנה לבחינת טענות הצדדים בקשר להיקף החובות"
14 (ההדגשה אינה במקור).

15
16 44. המחלוקת המרכזית בין הצדדים נוגעת לפרשנותו של סעיף (5) לחלק 3 לתעריפון הבנק.
17 כותרתו של סעיף זה היא "ערבות בנקאית", והוא קובע את העמלות עבור העמדת ערבות
18 בנקאית כדלקמן:

19
20 א. עבור "ערבות מכל סוג" – "5% לשנה", "מינימום 396 ₪ לערבות", "מראש".
21 ב. עבור "ערבות המובטחת בפיקדון כספי ספציפי" – "שיעור מופחת של 2.0% מינימום 260
22 ₪".
23 ג. עבור ערבות שסכומה המשוערך אינו עולה על 100,000 ₪ - למרות האמור בסעיף ב, ייגבה
24 "שיעור מופחת של 1.8%, מינימום 234 ₪".
25 (ר' גם הטבלה בסעיף 8 לעיל).

26
27 הצדדים חלוקים בשאלה האם הבנק רשאי לגבות **עמלת מינימום** באופן **שנתי**, כטענת הבנק,
28 או שעמלת המינימום היא "פְּר ערבות", כטענת המבקשת, ויכולה להיגבות פעם אחת בלבד
29 במהלך חיי הערבות. מחלוקת משנית קיימת לגבי טענת המבקשת כי הבנק אינו רשאי לגבות
30 עמלה שיעורית כלשהי, כל עוד סכומה המצטבר של העמלה השיעורית אינו מגיע לסכום
31 עמלת המינימום שנגבתה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 19-05-31563 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

1 45. למען הבהירות, אמחיש את ההבדלים בין עמדות הצדדים באמצעות עניינה האישי של
2 המבקשת כפי שפורט בתצהירה:
3 ביום 2.8.17 פנתה המבקשת לבנק על מנת שיעמיד לה ערבות בנקאית על סך של 5,000 ₪
4 לטובת ערעור שהגיש עו"ד ויסולי, בעלה כאמור, לבית המשפט העליון.
5 הערבות פקעה ביום 7.1.19, ואין מחלוקת כי היה מדובר מלכתחילה בערבות לתקופה בלתי
6 קצובה [אמנם צוין בטופס הבקשה להוצאת ערבות, נספח ב' לבקשת האישור, כי תוקף
7 הערבות הוא 31.7.2040, אך בדיון מיום 6.1.20 הסביר ב"כ הבנק כי מדובר בערבות לתקופה
8 בלתי קצובה וכי להבנתו "מדובר בעניין טכני לחלוטין, צריך שיהיה תאריך" (עמ' 1 ש' 10-
9 .[18].

10

11 מדובר היה ב"ערבות מכל סוג – פיקדון כספי ספציפי", וסוכם כי העמלות יהיו כדלקמן:
12 **העמלה השיעורית - "2% לשנה" (כלומר, 100 ₪ לשנה)**
13 **עמלת המינימום - "מינימום 260 ₪ לערבות".**

14

15 מטענות הצדדים עולה כי אינם חלוקים על כך שהבנק רשאי לגבות את עמלת המינימום בסך
16 260 ₪ לשנה הראשונה, אלא שהם חלוקים לגבי העמלה שרשאי הבנק לגבות בשנים הבאות
17 אחריה, ועל סך העמלה הכוללת שתיגבה עבור כל תקופת הערבות כדלקמן:
18

19

לשיטת הבנק

20 בעת העמדת הערבות – תיגבה עמלת מינימום בסך 260 ₪ (מר ליבנה מטעם הבנק העיד כי
21 כאשר סכום הערבות מחייב לפי תעריפון הבנק גבייה של עמלת מינימום, עמלת המינימום
22 נגבית כל שנה מראש במהלך חייה של הערבות, עמ' 18 ש' 3-5).
23 לאחר שנה (31.7.18) – 260 ₪.

24 (כאמור, בפועל הערבות פקעה ביום 7.1.19 ולכן עבור התקופה שמיום 7.1.19-31.7.18 נגבתה
25 מהמבקשת עמלת מינימום באופן יחסי בסך של 109 ₪).

26

לשיטת המבקשת

27 בעת העמדת הערבות – תיגבה עמלת מינימום בסך 260 ₪ (שכן העמלה השיעורית בסך 100
28 ₪ נמוכה מעמלת המינימום).

29 **לאחר שנה (31.7.18) – לא תיגבה כלל עמלה נוספת, שכן העמלה השיעורית היא בסך 100**
30 **₪ לשנה, אלא שנגבתה עמלת מינימום בסך של 260 ₪, ולכן לא תיגבה העמלה השיעורית**
31 **עד שסך העמלות השיעוריות יהיה גבוה מעמלת המינימום, או אז ייגבה הפרש בין העמלה**
32 **השיעורית המצטברת (300 ₪) לבין עמלת המינימום שנגבתה (260 ₪), וייגבה, אפוא, הפרש**
33 **של 40 ₪. החל מהשנה הרביעית תיגבה עמלה שיעורית מלאה בתחילת כל שנה.**
34

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

1

2 **המבקשת** מסתמכת בעמדתה על כך שלשונו של תעריפון הבנק היא כי העמלה השיעורית –
3 היא שנתית, ואילו ביחס לעמלת המינימום לא נקט הבנק בלשון זהה ולא ציין כי היא נגבית
4 לשנה אלא ציין ברחל בתך הקטנה כי היא נגבית "לערבות".

5

6 **הבנק**, לעומת זאת, מציין כי אין לקבל את פרשנותה של המבקשת שכן בהערה 1 צוין במפורש
7 כי "בתום **כל שנה** (ההדגשות אינן במקור) תיגבה עמלה מראש לשנה נוספת". מכאן כי עמלת
8 המינימום היא עמלה שנתית, וכל עוד העמלה השיעורית **לשנה** נמוכה מעמלת המינימום,
9 אזי תיגבה עמלת המינימום עבור כל שנה ושנה במשך תקופת הערבות.

10

11 עוד ציין הבנק, כי פרשנותו נתמכת גם בכך שבהערה 5 צוין כי עבור ערבות המובטחת בפיקדון
12 כספי, שהיא הערבות מהסוג שנטלה המבקשת, "**ייגבה שיעור מופחת של 2.0%, מינימום**
13 **260 ₪... אם במועד תשלום העמלה, סכומה המשווער של הערבות אינו עולה על 100,000**
14 **₪, ייגבה שיעור מופחת של 1.8%, מינימום 234 ₪"** ולא צוינה שם המילה "לערבות".

15

16 .46 נפנה עתה לבחינת המסגרת הנורמטיבית וממנה להכרעה בפרשנות הנכונה לתעריפון.

17

18

המסגרת הנורמטיבית

19

20 .47 כפי שצוין גם בעניין דיסקונט, נקודת המוצא לפרשנותו של כל טקסט היא לשונו [ע"א 87/15
21 **נורדן נ' גרינברג** (16.10.17)]. בפרשנות תכליתית של חוזה, לשון החוזה מתפרשת על רקע
22 תכליתו הסובייקטיבית והאובייקטיבית. חזקה היא שתכלית החוזה היא זו העולה מלשונו
23 הרגילה, אך חזקה זו ניתנת לסתירה באמצעות מכלול הנסיבות. כשמדובר **בחוזה אחיד**
24 (ואלה הם המסמכים החוזיים שבענייננו), תכליתו היא בעיקר תכלית אובייקטיבית ולא
25 תכליתם של הצדדים הסובייקטיביים שסכסוכם נדון [ע"א 1062/09 **בנק דיסקונט לישראל**
26 **בע"מ נ' ד"ר בינר** (27.3.12) פסק דינה של כב' השופטת נאור (להלן: "**עניין בינר**")]. כללי
27 הפרשנות הרגילים חלים גם על חוזה בנקאי, אך:

28

29 "**בעת פרשנותו של חוזה בנקאי שומה על בית משפט ליתן דעתו גם**
30 **למאפיינים הייחודיים לחוזה מסוג זה – ובעיקרם פערי הידע, הכוחות**
31 **והמיומנות שבין הצדדים לחוזה, מעמד המרכזי של הבנקים בחיי המסחר**
32 **והכלכלה, וכן מורכבותם של החוזים הבנקאיים והקושי בהבנתם על ידי**

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 19-05-31563 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

1 "הצרכן הקטן" [בש"א (מחוזי תל-אביב) 16302/06 צימרמן נ' בנק מזרחי
2 טפחות בע"מ סעיף 12 (10.11.10)].

3
4 ברע"א 1185/97 יורשי ומנהלי עיזבון המנוחה מילגרום הינדה ז"ל נ' מרכז משען, פ"ד נ"ב(4)
5 145 (1998) (להלן: "עניין מילגרום") דן בית המשפט בפרשנותו של חוזה אחיד וקבע כך:

6
7 "תכליתו (האובייקטיבית) של החוזה האחיד היא המטרות שצדדים
8 סבירים, נבונים והוגנים היו מציבים לנגד עיניהם כמונחות ביסוד החוזה
9 האחיד. אלה הם המטרות, האינטרסים והערכים המאפיינים את הסוג
10 והטיפול של החוזה האחיד. אין זו תכליתם של "הספק" או "הלקוח"
11 (כמשמעות מושגים אלה בסעיף 2 לחוק החוזים האחידים). אין אלה
12 הדימויים שעמדו לנגד עיני הספק או הלקוח. אלה הדימויים המשותפים
13 המאפיינים "ספק" סביר והגיוני ו"לקוח" סביר והגיוני. מקום
14 שאינטרסים וערכים אלה מתנגשים ביניהם, זהו האיזון הראוי המאפיין
15 צדדים סבירים והוגנים הפועלים בתום-לב להגנת ענייניהם שלהם מתוך
16 התחשבות בענייניו של הצד האחר.

17 ההשפעה הפרשנית השנייה שיש לחוזה האחיד על פרשנותו היא זו: חזקה
18 היא כי תכליתו של החוזה האחיד הינה כזו שהתוצאה שתושג תהא נגד
19 האינטרס של בעל השליטה על הטקסט (הספק) ולמען האינטרסים של
20 הצד הנשלט (הלקוח). חזקה זו תחול רק אם לא עלה בידי הפרשן לגבש
21 תכלית ברורה של החוזה. מקובל בפסיקה לכנות זאת כלל בדבר פרשנות
22 נגד המנסח. חזקה פרשנית זו מהווה כלל פרשני בעל אופי משני...
23 ביסוד חזקה זו עומדת שליטתו של אחד הצדדים על תוכן החוזה האחיד.
24 בחוזה כזה, כך יש להניח, הצד בעל השליטה דאג להיטיב עם האינטרסים
25 שלו עצמו. אין זה ראוי להעניק לו זכויות נוספות בדרך פרשנית. בעל
26 השליטה הוא גם לרוב במצב הטוב ביותר לדעת על דבר חוסר הוודאות של
27 הטקסט ולדאוג לאינטרסים של עצמו בעתיד, בדרך של תיקון החוזה"
28 (ההדגשות אינן במקור).

29
30 48. תיקון מס' 12 חייב את הבנק לקבוע את תעריפון הבנק בהתאם להוראות התעריפון המלא,
31 מבלי לחרוג ממנו, כשנתון לו שיקול דעת לגבי שיעור או גובה העמלות שייגבו על ידו (כל עוד
32 אינן מפוקחות), תוך חיוב ליידע את הלקוחות בדבר התעריפון המלא ושיעור או גובה
33 העמלות הנגבות על ידו לפיו.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

1

2

כבר נקבע ברע"א 9617/16, עניין לפינר, כי:

3

4

"מטרת תיקון החקיקה הייתה להגביר את השקיפות בגביית עמלות, לשפר את יכולת ההתמצאות של הלקוחות בחיובי הבנק ולאפשר להם להשוות בין מחירי העמלות המוצעים להם על ידי בנקים מתחרים. במובן זה תיקון מס' 12 הוא בעל אופי "צרכני" מובהק..." , וכן:

7

8

9

"במוקד תיקון מס' 12 ניצבת ההנחה כי "ידע הוא כוח"; וכי פישוט העמלות לצד פרסומן בצורה הוגנת ומובנת – ומשמע, הנגשתן – עשוי לשפר את יכולת ההתמצאות של הלקוח בעמלות הנגבות ממנו ובכך גם לקדם את התחרות בין הבנקים", וכן:

12

13

14

"תכלית חובת הפרסום היא להנגיש את העמלות ללקוחות הבנק וליתן בידם מידע שיאפשר להם לנסות ולשפר את התנאים החלים עליהם ואף יקדם את התחרות בין הבנקים בנוגע לגובה העמלות. ומכאן נמצאנו למדים, כי מקום שבו נקט הבנק בלשון עמומה ביחס לעמלות שנגבות על ידו – הדבר צריך לפעול לחובתו".

17

18

19

20

מהתם להכא

21

22

האם עמלת המינימום נגבית אחת לשנה או פעם אחת בלבד במהלך חיי הערבות

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

49. לשון תעריפון הבנק והבקשה להוצאת כתב ערבות מבחינים בין העמלה השיעורית שלגביה נכתב כי היא "לשנה" לבין עמלת המינימום שהיא "לערבות". כפי שנקבע גם בעניין דיסקונט, הבחנה זו היא בעלת משמעות פרשנית. דהיינו, ככל שהבנק היה חפץ לחייב את לקוחותיו לשלם עמלת מינימום שנתית, לא הייתה מניעה כי יציין שעמלת המינימום נגבית אף היא "לשנה". במובן זה, הלשון הפשוטה של המילים בהן בחר הבנק להשתמש בקשר לחיוב עמלת המינימום, אינה תומכת בפרשנותו של הבנק כי הוא רשאי לחייב את לקוחותיו בעמלת מינימום על בסיס שנתי, אלא להיפך, כי הוא רשאי לחייב את לקוחותיו בעמלת מינימום אחת בלבד, בגין כל ערבות המוצאת על ידו.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

50. על פי טענות הבנק, השירות הניתן על ידו בקשר לערבות בנקאית מתחיל מהבקשה להוצאת הערבות ונמשך עד לפקיעתה. כך, למשל, הבנק מבצע פעולות תפעוליות פנימיות (בדיקת בטוחות, בדיקת אשראי, מעקב וכד'), מטפל בבקשות שונות המוגשות בקשר לערבות, מרתק הון על מנת להמשיך ולעמוד בהתחייבותו כלפי הצד השלישי, ונוטל סיכון שהערבות תמומש. הבנק טוען כי פעולות אלו מבוצעות על ידו מדי שנה, וכנגד כך גובה הוא מדי שנה את העמלה (סעיפים 12-17 לתצהיר צבי ליבנה, ראש ענף עמלות וביטוח בחטיבה הפיננסית בבנק לאומי, לעיל ולהלן: "ליבנה").
- פרשנות הבנק כי הפעולות שנמנו לעיל מזכות אותו בתשלום עמלת המינימום **מדי שנה**, אינה סבירה ואינה מתקבלת. ברי כי הבנק נדרש לבצע פעולות בקשר לערבות, אך הטענה כי הבנק מבצע פעולות גם לאורך חיי הערבות הבנקאית אינה מסייעת בידו בהוכחת טענתו. הבנק לא טען ולא הוכיח כי עלותן של פעולות אלה מגיעה לסכום מסוים המצדיק את גביית עמלת המינימום באופן שנתי, ואף לא הציג כל בדיקה שערך המבחינה בין טיפול סטנדרטי המתקיים לגבי כל ערבות, לבין טיפול פרטני, ולגבי איזה שיעור מהערבויות מתקיים הוא. לא נעשתה גם אבחנה על ידי הבנק בין עלות הטיפול בערבות "רגילה" לבין ערבות המובטחת בפיקדון הלקוח, **שלגביה חלק מהפעולות ודאי מתייתרות**. טענה כוללנית בדבר ביצוע פעולות בקשר לערבות על ידי הבנק - אין די בה כדי להוכיח כי גביית עמלת מינימום מדי שנה היא הכרחית מבחינת הבנק וכי זו הייתה כוונתו. יש לזכור כי הנטל בעניין זה מוטל על הבנק, הן מאחר שהפרשנות הלשונית והרגילה שבתעריפון הבנק היא לכך שנגבית עמלת מינימום אחת עבור הערבות, והן נוכח הכלל של פרשנות נגד המנסח. הבנק לא עמד, אפוא, בנטל המוטל עליו להוכיח עניין זה בניסיון לשכנע כי פרשנותו היא הנכונה. יתרה מכך, גם אם הבנק היה עומד בנטל האמור, לא היה בהכרח די בכך, שכן כאמור לעיל, ניסוח התעריפון על ידי הבנק בעניין זה, נעשה באופן שהפרשנות ההגיונית של הקורא הסביר היא כי עמלת המינימום נגבית פעם אחת בגין הערבות בכלל, ולא עבור כל שנה מתקופת חיי הערבות. אין לקבל את טענת הבנק כאילו המילה "לערבות" נועדה למקרה בו ניטלת יותר מערבות אחת. הכתוב בתעריפון לעניין ערבות מתייחס לאורך כל הדרך לערבות בלשון יחיד, ואין זה הגיוני וסביר כי מטרת הניסוח הנ"ל הייתה להבחין בין "ערבות" ביחיד לבין "ערבויות" ברבים. זאת ועוד, משמעות קבלת פרשנותו של הבנק היא כי בכל הערבויות הבנקאיות בסכומים נמוכים (עד 7,900 ₪ לערבות "רגילה", ועד 13,000 ₪ לערבות המובטחת בפיקדון של הלקוח), אין כל משמעות לעמלה השיעורית, והעמלה היחידה הנגבית היא עמלת המינימום. פרשנות מעין זו מביאה לאיונה של העמלה השיעורית, והיא קיצונית ודרסטית ולפיכך אינה מסתברת. בוודאי שאם זו הייתה הפרשנות "הנכונה" היה מקום להציגה בתעריפון הבנק באופן שונה מהאופן בו הוצגה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

- 1 אני סבור כי פרשנות המילה "לערבות" ברורה לחלוטין, כפי שהוסבר לעיל, אך גם אם יאמר
2 מאן דהוא כי אין הדבר כך, המיטב שניתן לומר הוא, כי הבנק הותיר עמימות רבה לגבי
3 פרשנות מילה זו. במצב דברים זה יחול האמור בפסק הדין בעניין **לפינר**, כי נקיטת לשון
4 עמומה על ידי הבנק פועלת לחובתו.
5
- 6 51. הפרשנות המועדפת אפוא היא פרשנותה של המבקשת, לפיה **עמלת המינימום נגבית "פר**
7 **ערבות"**, כך **שבעת העמדת הערבות נגבית עמלת המינימום (כל עוד העמלה השיעורית**
8 **נמוכה ממנה) ובתחילת כל שנה שלאחר מכן – תיגבה עמלה שיעורית** (לגבי טענה נוספת של
9 המבקשת לפיה במקרים מסוימים אין לגבות בשנה/שנים שלאחר מכן את העמלה השיעורית
10 – ר' בהמשך).
11
- 12 52. הפרשנות הנ"ל מתיישבת גם עם הערה 3 לתעריפון:
13 כזכור, לפי הערה 1 – "בתום כל שנה תיגבה **עמלה** מראש לשנה נוספת". לא מצוין באיזו
14 עמלה מדובר, עמלה שיעורית או עמלת מינימום.
15 הערה 2 קובעת כי "החישוב יעשה על יתרה משוערכת ליום החישוב" (חישוב יכול להיערך הן
16 לקביעת סכום העמלה השיעורית, והן לעניין השאלה (לשיטת הבנק) אם יש לגבות עמלת
17 מינימום).
18 הערה 3 קובעת כי "**העמלה נגבית לפי חישוב יומי על בסיס 365 ימים בשנה כפוף לעמלת**
19 **מינימום**".
20 מהוראות הערה 3 עולה כי היא עוסקת **בעמלה שיעורית**, שכן בניגוד לעמלת המינימום
21 שסכומה קבוע, את העמלה השיעורית יש לחשב, ובנוסף, הסיפא להערה 3 מכפיפה את
22 "העמלה" ברישא של הערה 3 לעמלת מינימום, ומכאן ברי כי הרישא, "העמלה", אין עניינה
23 בעמלת המינימום אלא **בעמלה השיעורית**.
24
- 25 53. בנוסף, הפרשנות לפיה עמלת המינימום אינה שנתית אלא היא "פר ערבות" עולה גם ממסמכי
26 הבנק:
27 בטופס גילוי העמלות צוין במפורש כי תעריף העמלות הוא: "2% לשנה, מינימום 260 ₪
28 **לערבות**" (ההדגשה אינה במקור, נספח ג' לבקשת האישור).
29 גם בטופס ההודעה על העמדת ערבות וגביית עמלה שהונפק עבור עו"ד ויסולי צוין כי סך
30 עמלת המינימום הוא 260 ₪, וכי סך זה "מהווה עמלת מינימום **בערבות זו**" (נספח ד' לבקשת
31 האישור).
32

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

- 1 טופס בקשת הערבות אינו מסייע לבנק במקרה זה, על אף טענתו, שכן אמנם צוין בו כי "בתום
2 כל שנה כל עוד לא פקעה הערבות, תיגבה מראש עמלה לשנה נוספת" אלא שלא מצוין באיזו
3 עמלה מדובר, והסיפא של המשפט מציינת "בהתאם לתעריפון העמלות של הבנק ובכפוף
4 להסכמים בעניין זה" (נספח ב' לבקשת האישור). מכאן כי אין בכך מענה למחלוקת הפרשנית
5 בין הצדדים, שכן המסמך מפנה להוראות תעריפון הבנק, והקביעה תהיה, אפוא, בהתאם
6 לפרשנות התעריפון.
7
- 8 54. עוד ראוי לזכור כי ככל שיש סתירה בין מסמכי הערבות לבין התעריפון (וכאמור, לא קיימת
9 סתירה במקרה דנן), ממילא גוברות ההוראות בתעריפון אלא אם כן ההוראות שבמסמכי
10 הערבות מיטיבות עם הלקוח (עניין דיסקונט, עניין לפינר).
11
- 12 55. כאמור לעיל, הבנק הודיע כי הוא נוהג באופן זהה בגביית העמלות, הן כשמדובר בערבות
13 קצובה והן כשמדובר בערבות בלתי קצובה.
14
- 15 אזכיר כי בעניין דיסקונט נדחתה העילה לגבי ערבות לתקופה קצובה משום שנקבע כי:
16
- 17 **"...מוטל היה על המבקש הנטל להראות כי חרף השוני בין שני סוגי**
18 **הערבויות, המשליך באופן ישיר על ההתנהלות לגביהן בעניין העמלות**
19 **המחויבות, גובה הבנק בגין ערבויות קצובות את עמלת המינימום יותר**
20 **מפעם אחת. בנטל זה לא עמד המבקש"**.
21
- 22 אולם, בעניינינו שונים הם פני הדברים שעה שהודיע הבנק במפורש (ביום 23.1.20) כי:
23
- 24 **"גביית עמלת מינימום בערבויות לתקופה קצובה נעשית באופן שנתי**
25 **בדומה לגביית הערבות בערבות לתקופה בלתי קצובה. סכום המינימום משולם**
26 **מראש במועד העמדת הערבות ובתום כל שנה כל עוד לא פקעה הערבות,**
27 **נגבית עמלה מראש לשנה נוספת, בהתאם לתעריפון העמלות של הבנק**
28 **ובכפוף להסכמים בעניין זה"**.
29
- 30 [בעניין זה אציין כי מר ליבנה העיד כי תחילה מופק טופס הגילוי בנספח ג' לבקשת האישור,
31 בו מצוין כי העמלה היא "2% לשנה מינימום 260 ₪ לערבות" אך אין מצוין בו סכום הערבות
32 וסכום העמלה ששולם במעמד הוצאת הערבות, ולאחר מכן, כאשר הלקוח מסכים, מונפק
33 טופס הבקשה להוצאת ערבות בנקאית שבנספח ב' לבקשת האישור, בו צוין באופן ספציפי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

1 כי החיוב בגין הערבות (הבלתי קצובה כאמור) בסך 5,000 ₪ הוא 260 ₪ (שישולמו במועד
2 ביצוע הפעולה) (עמ' 18 ש' 9-18, עמ' 21 ש' 20-27).

3
4 אגב כך אציין כי איני מקבל את טענת הבנק לפיה בקשת האישור כלל אינה מתייחסת לערבות
5 קצובה. הטענה אינה מתקבלת, שכן הקבוצה הוגדרה באופן כללי, ממנו עולה כי היא כוללת
6 את שני סוגי הערבויות ("כל לקוחות בנק לאומי עליהם חל התעריפון ללקוחות יחידים
7 ולעסקים קטנים אשר חויבו במהלך שבע השנים עובר למועד הגשת בקשה זו ביותר מעמלת
8 מינימום אחת עבור כתב ערבות בנקאית").

9 באשר לטענת הבנק כי המבקשת לא נטלה ערבות לתקופה קצובה, אלא לתקופה בלתי
10 קצובה, הרי בהעדר הבדל כלשהו בהתנהלות הבנק ביחס לשני סוגי ערבויות אלו, אין בטענה
11 זו כדי להביא לכך שהערבות לתקופה קצובה לא תיכלל במסגרת תובענה זו.

12
13 אין, אפוא, כל מניעה לקבוע כי כלל האמור לעיל ולהלן יחול גם על ערבות לתקופה קצובה.

14
15 56. כמו כן, אין בידי לקבל את טענת הבנק לפיה העדר המילה "לערבות" בסמוך לציון עמלת
16 המינימום המתייחסת לערבויות מן הסוג שנטלה המבקשת (ערבות המובטחת בפיקדון כספי
17 ספציפי) תומך בכך שעמלת המינימום אינה נגבית "פר ערבות" אלא באופן שנתי. זאת, מאחר
18 שמר ליבנה העיד כי גם בערבות מסוג זה הכוונה היא כי מדובר בעמלת מינימום "לערבות":

19
20 "ש. בס' 5 ברובריקה השנייה כתוב 5% לשנה מינימום 396 ₪ לערבות.
21 ברובריקה הראשונה ס' 5 בצד השני, כתוב כשמתייחסים לערבות
22 המובטחת לפיקדון לא מוזכר לאחר "מינימום 260 ₪" המילה "לערבות".
23 מדוע לא מוזכר הדבר?

24 ת. זה נראה לי מאוד ברור מתוך ההקשר של לקרוא את התעריף. אני לא
25 צריך להוסיף.

26 ש. ז"א ברור 260 ₪ לערבות?

27 ת. כן."

28 (עמ' 22 ש' 23-28)

29
30 דברים אלה אכן ברורים. מעיון בטבלת תעריפון הבנק המובאת בסעיף 8 לעיל, ניתן לראות
31 כי בטור השני בו מצוין גובה העמלה השיעורית ועמלת המינימום נכתב "5% לשנה"
32 ו"מינימום 396 ₪ לערבות". הטור הרביעי הוא טור ההערות, ושם מצוין לגבי המקרה
33 המיוחד של ערבות המובטחת בפיקדון כספי ספציפי כי ייגבה שיעור מופחת "של 2% מינימום

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

1 260 ₪". כאן אין מצוינות המילים "לשנה" ו"לערבות", כי ממילא מופיעות הן בטור הבסיסי
2 של מחיר/גובה העמלה, ואין צורך לחזור עליהן שנית (מה גם שהטורים צרים, ויש להניח כי
3 השאיפה היא לחסוך במלל המופיע בהם).
4

5 .57. נספח "ד" לבקשת האישור הוצא על ידי הבנק לאחר הנפקת הערבות, והוא חסר ערך חוזי.
6 טענות הבנק לגבי הכתוב בו אינן יכולות להתקבל בשל כך, ומטעם נוסף, שאינן נכונות לגופן.
7 כך, למשל, לא נכתב שם כי עמלת המינימום היא שנתית, ונגבית אחת לשנה, אלא צוין כי
8 הסכום בסך 260 ₪ שנגבה מהווה עמלת מינימום בערבות זו, וכי העמלה השיעורית היא 2%,
9 וכי התקופה בגינה נגבה החיוב הנ"ל היא מ-31.7.17 ועד 31.7.18 (והדבר ברור, שכן כפי
10 שייקבע להלן, עבור השנה שלאחר מכן יגבה הבנק את העמלה השיעורית). אין בכך, אפוא,
11 תמיכה לטענת הבנק כי עמלת המינימום צריכה להיגבות מדי שנה.
12 הדברים שלעיל נכונים גם לגבי נספח "ה" לבקשת האישור, שהוצא על ידי הבנק בחלוף שנה
13 מתחילת הערבות.
14

15 .58. לבסוף אציין בהקשר זה כי אני דוחה את טענת הבנק להרחבת חזית, במסגרתה טען כי:

17 **"בבקשת האישור טענה המבקשת כי עמלת המינימום "צריכה להיות**
18 **משולמת פעם אחת בלבד בגין כל כתב ערבות". לאחר שהמשיב הסביר**
19 **בתשובתו באריכות כי גרסה זו עומדת בסתירה מוחלטת ללשון התעריפון**
20 **כמו גם למסמכים הנוספים ולהיגיון שבבסיס הערבות, ניסתה המבקשת**
21 **לשנות חזית ולערוך "מקצה שיפורים", כאשר הפעם טענה המבקשת כי**
22 **יש לגבות עמלה שיעורית מצטברת, מקום שהיא "חוצה" את סכום עמלת**
23 **המינימום" (סעיף 9 לסיכומי הבנק).**

24
25 זאת, מאחר שגם בבקשת האישור הודתה המבקשת בכך שהבנק רשאי לגבות עמלה שיעורית
26 עבור כל שנה בה הערבות בתוקף:

27
28 **"כעבור שנה, בעת שהערבות עדיין עמדה בתוקף, ביום 31.7.18, חויבה**
29 **המבקשת בעמלת מינימום נוספת (ההדגשה במקור – י.ק.) בסך של 260 ₪,**
30 **דהיינו המבקשת שילמה בס"ה 520 ₪ עמלה, על אף שהעמלה השיעורית**
31 **לשתי השנים (ההדגשה אינה במקור – י.ק.) הגיעה כדי 200 ₪ בלבד..."**
32 **(סעיף 15 לבקשת האישור).**

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

1 ר' גם חישוב הנזק בסעיף 61 לבקשת האישור, ממנו עולה כי המבקשת התבססה על כך
2 שהבנק היה רשאי לגבות עמלה שיעורית שנתית).

3
4 59. המסקנה העולה מהאמור עד כה היא, אפוא, כי על פי תעריפון הבנק, בעת העמדת הערבות
5 יגבה הבנק עמלה שיעורית או עמלת מינימום (ככל שהעמלה השיעורית לאותה השנה נמוכה
6 מעמלת המינימום). בתום השנה הראשונה, ובתום כל שנה לאחר מכן לאורך כל תקופת
7 הערבות, אין הבנק רשאי לגבות את עמלת המינימום פעם נוספת, שכן אין מדובר בעמלה
8 שנתית אלא בעמלה ל"ערבות", דהיינו עמלה אחת לתקופת חיי הערבות.

9

10 טענה לאיסור גביית העמלה השיעורית כל עוד סכומיה המצטברים אינם מגיעים לסכום עמלת
11 המינימום

12

13 60. נותרה לבירור טענת המבקשת לפיה לא רק שנאסר על הבנק לגבות מעבר לעמלת מינימום
14 אחת, אלא שנאסר עליו לגבות גם עמלה שיעורית כלשהי, כל עוד סכומה המצטבר של
15 העמלה השיעורית אינו מגיע לעמלת המינימום [למשל, בעניינה של המבקשת, העמלה
16 השיעורית היא 100 ₪ לשנה (2% מערבות בסכום של 5,000 ₪) ועמלת המינימום היא 260
17 ₪. לשיטת המבקשת, משנגבתה עמלת המינימום בסך 260 ₪, עם העמדת הערבות הבנקאית
18 על ידי הבנק, לא היה הבנק רשאי לגבות עמלה שיעורית בראשית השנה השנייה לחיי הערבות
19 הבנקאית, שכן הסכום המצטבר של העמלות השיעוריות בשנתיים הראשונות הוא 200 ₪
20 בלבד, ואילו הייתה מוסיפה הערבות הבנקאית לעמוד בתוקפה גם לשנה שלישית, היה הבנק
21 רשאי לגבות בראשית שנה זו 40 ₪ בלבד (260-300)].

22

23 61. אין בידי לקבל את טענת המבקשת, מהטעם הפשוט כי לשון תעריפון הבנק אינה מתיישבת
24 עם טענה זו, ואין סיבה להעדיף את פרשנות המבקשת על פני הפרשנות הלשונית ה"רגילה".

25

26 בצד ההוראה בתעריפון הבנק (ובמסמכים הנלווים) לפיה עמלת המינימום נגבית "לערבות"
27 ולא "לשנה", דהיינו עמלת מינימום אחת למשך חיי הערבות ולא יותר, קיימת הוראה נוספת
28 בהערה מס' 1 בתעריפון הבנק, ולפיה "בתום כל שנה תיגבה עמלה מראש לשנה נוספת".
29 הוראה דומה קיימת גם בבקשת הערבות (נספח "ב" לבקשת האישור) שם נכתב, בין היתר,
30 כי "בתום כל שנה כל עוד לא פקעה הערבות, תיגבה מראש עמלה לשנה נוספת בהתאם
31 לתעריפון העמלות של הבנק ובכפוף להסכמים בעניין זה".

32

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 19-05-31563 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

- 1 ההוראה הנ"ל שבתעריפון הבנק אינה מתיישבת עם פרשנות המבקשת לפיה אין לגבות עמלה
2 שיעורית כל עוד לא הגיעה היא לגובה עמלת המינימום, שכן משמעות פרשנות המבקשת היא,
3 שלעתים, כמו במקרה הפרטני של המבקשת, לא תיגבה כלל בשנה השנייה, ולפעמים גם לא
4 בשנה שלאחריה, עמלה שיעורית (וכמובן גם לא עמלת מינימום), בעוד שבתעריפון הבנק נקבע
5 כי תיגבה עמלה בגין כל שנה משנות הערבות.
6
7 המבקשת לא הסבירה גם מדוע יש להימנע נוכח האמור לעיל מגביית עמלה שיעורית החל
8 מהשנה השנייה לשנות הערבות, והדרך ההגיונית והנכונה לקיים, הן את מצוות תעריפון
9 הבנק בדבר אי גביית עמלת מינימום יותר מפעם אחת בחיי הערבות, והן את מצוות התעריפון
10 הנ"ל לפיה תיגבה עמלה מדי שנה, היא לגבות את עמלת המינימום עם הקמת הערבות
11 (במקרים בהם עולה היא על העמלה השיעורית), והחל מהשנה השנייה לגבות בכל שנה את
12 העמלה השיעורית.
13 בגביה מעין זו יש גם היגיון, שכן יש להניח כי פעולות והוצאות הבנק רבות יותר בעת הקמת
14 הערבות הבנקאית, וגביית עמלת המינימום (במקרים המתאימים) עם הקמת הערבות נועדה
15 ליתן מענה לכך, ולמן השנה השנייה ואילך, מקום בו יש להניח כי פרט למקרים שאינם
16 שכיחים, אין הבנק נדרש למהלכים יוצאי דופן בנושא הערבויות הבנקאיות, ודאי כאשר
17 מדובר בערבויות בסכומים נמוכים, כמו בעניין מושא בקשת אישור זו, יגבה הוא את העמלה
18 השיעורית, ואותה בלבד.
19
20 הפרשנות הנזכרת לעיל מתיישבת, אפוא, הן עם הפרשנות הלשונית ה"פשוטה" של תעריפון
21 הבנק, והן עם התכליות ההגיוניות של הערבות ושל העמלות הנגבות בגינה.
22
23 ואם ישאל השואל מדוע בעניין דיסקונט לא נקבעה קביעה דומה, יש להשיב כי קיימים
24 הבדלים בין שתי בקשות האישור ובפרט, כאשר להבדיל מעניינו של בנק לאומי, בעניין בנק
25 דיסקונט, לא הוזכרו בתעריפון הבנק הוראות בדבר גביית עמלה מדי שנה.
26
27 **62. נוכח כל האמור לעיל, שוכנעתי כי קיימת אפשרות סבירה שהשאלות המהותיות שבעובדה**
28 **ובמשפט הטעונות הכרעה, בעניין טענת המבקשת כי הבנק אינו רשאי לגבות בעסקת ערבות**
29 **בנקאית (קצובה ובלתי קצובה) עמלת מינימום יותר מפעם אחת, יוכרעו לטובת המבקשת.**
30

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

העילות

הטעיה

63. כזכור, בבקשת האישור נטען כי הבנק הטעה את לקוחותיו בניגוד לאיסור הטעיה על פי סעיף (6)3 לחוק הבנקאות. זאת מאחר שהבנק ציין בתעריפון ובטופס גילוי העמלות כי עמלת המינימום היא "לערבות", בעוד שבפועל גבה עמלת מינימום בכל שנה ושנה במהלך התקופה בה הערבות הייתה בתוקף.

64. כותרתו של סעיף (6)3 לחוק הבנקאות היא "איסור הטעיה", והוא קובע כי:

"לא יעשה תאגיד בנקאי - במעשה או במחדל, בכתב או בעל-פה או בכל דרך אחרת - דבר העלול להטעות לקוח בכל ענין מהותי למתן שירות ללקוח (להלן - הטעיה); בלי לגרוע מכלליות האמור יראו ענינים אלה כמהותיים...
(6) המחיר הרגיל או המקובל או המחיר שנדרש בעבר בעד השירות".

65. אמנם, הדרישה להסתמכות אינה מופיעה בסעיף 3 לחוק הבנקאות, אשר חל במפורש גם על עניין אשר "עלול להטעות". כלומר, לכאורה על פי לשון הסעיף, גם אם הלקוח לא הסתמך על מצגי הבנק ולכן לא הוטעה בפועל, עדיין ניתן היה להחיל את הסעיף מקום בו הוא הוטעה "בכוח". אולם, הפסיקה פירשה "עלול להטעות" בצמצום ונקבע כי נדרשת הסתמכות אישית של התובע על הפרסום או על המידע המטעה כדי לזכות בפיצויים [ר' למשל רע"א 8851/02 ישראלכרט בע"מ נ' שלומוביץ, פ"ד נט(3) 422 (2004)].

66. בספרה מציינת פלאטו- שנער כי:

"... בתי המשפט ביססו את דרישת ההסתמכות על לשונו הבלתי ברורה של סעיף 15 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), שלפיה 'דין נזק שנגרם לפי חוק הבנקאות (שירות ללקוח) כדין נזק שמוותר לתבוע עליו פיצויים על פי פקודת הנזיקין...'. מכיוון שבתביעה בנזיקין המבוססת על הטעיה, על הנפגע להוכיח קשר סיבתי בין המעשה או המחדל המהווים עוולה לבין הנזק שנגרם לו, דרשו בתי המשפט מהתובע, הדורש פיצויים על פי סעיף 3, להוכיח כי הוא הסתמך אישית ובאופן ישיר על המצג הכוזב, וכי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

1 הסתמכות זו היא שגרמה לנזק" [רות פלאטו-שנער דיני בנקאות: חובת
2 האמון הבנקאית 515-516 (2010)].

3 ר' גם: ריקרדו בן-אוליאל ולירן חיים דיני בנקאות – חלק כללי 195 (2021).

4
5 67. כד, בת"צ 22835-01-14 גפשטיין נ' בנק הפועלים בע"מ (23.8.20) קבע כב' השופט גרוסקופף
6 בעניין עילת ההטעיה לפי סעיף 3 לחוק הבנקאות כי:

7
8 "על הטוען להטעיה על ידי הבנק כלפי לקוחו להראות כי בעקבות
9 מעשי או מחדלי הבנק נוצר פער בעניין מהותי בין תמונת הדברים
10 כפי שהצטיירה בעיני הלקוח לבין מצב הדברים כהווייתו.
11 יחד עם זאת, לא די בקיומו של המצג המטעה. על מנת שתקום עילת
12 תביעה בגין הטעיה, על הטוען להטעיה להראות כי נגרם לו נזק, וכי
13 קיים קשר סיבתי בין המצג המטעה לבין הנזק שנגרם...
14 עולה מן האמור כי על מנת לקבוע שקיימת אפשרות סבירה כי הבנק
15 הטעה את לקוחותיו, על המבקשים לעמוד בשלושה תנאים
16 מצטברים: ראשית, עליהם להציג קיומה של הטעיה מצד הבנק, בין
17 אם באופן אקטיבי על דרך של יצירת מצג ובין אם באופן פסיבי על
18 דרך של אי גילוי, הנוגעת לעניין מהותי. באופן ממוקד לנטען בבקשת
19 האישור דנן, על המבקשים להראות כי הלקוח הוטעה בזהות הגורם
20 המוסמך עמו עליו לנהל משא ומתן בעניין גובה עמלת דמי הכרטיס,
21 וזאת בין אם בשל מצגי הבנק ובין אם בשל הסתרת עובדות שחובת
22 הבנק הייתה לגלותן. שנית, יש להצביע על קיומו של נזק. שלישית,
23 יש להראות קיומו של קשר סיבתי בין ההטעיה (או היעדר הגילוי)
24 לבין הנזק שנגרם".

25
26 68. במקרה דנן, המבקשת לא טענה להטעיה בתצהירה (בעניין זה ר' גם דברי ב"כ הבנק, עמ' 6
27 ש' 4) ואף לא טענה כי קראה את טופס גילוי העמלות, שכזכור מצוין בו כי עמלת המינימום
28 היא "לערבות" (ולא לשנה) ומכאן, ברי כי לא הסתמכה עליו. לפיכך, אין מתקיים יסוד
29 ההסתמכות לצורך הוכחת עילת ההטעיה לפי סעיף 3 לחוק הבנקאות. בהקשר זה אציין כי
30 איני מקבל את טענת המבקשת לפיה במעמד הוצאת הערבות בבנק נאמר לה על ידי נציג
31 הבנק כי עמלת המינימום היא חד פעמית ולא עבור כל שנה ומשכך היא הוטעתה (עמ' 12 ש'
32 14-23, עמ' 14 ש' 5-17), שכן טענה זו הועלתה לראשונה בחקירתה ולא נזכרה בתצהיר.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 19-05-31563 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

- 1 לא זו אף זו. סביר להניח, לאור הקשר המשפחתי בין המבקשת לבין המייצגים, כי המבקשת
2 ידעה עת ביקשה להנפיק לה ערבות, כי עמלת המינימום נגבית על ידי הבנק באופן שנתי, ואף
3 מכאן נובע כי אין מתקיים יסוד ההטעה.
4
- 5 69. יחד עם זאת, מאחר שבטופס גילוי העמלות מצוין במפורש כי עמלת המינימום היא
6 "לערבות", ולא לשנה, איני שולל אפשרות הוכחת עילת ההטעה לגבי מי שעיין בטופס גילוי
7 העמלות (או בתעריפון הבנק) והסתמך על האמור בהם או באחד מהם לעניין עמלת
8 המינימום. **לפיכך**, נוכח התקיימות כל התנאים לאישור תביעה ייצוגית לפי סעיף 8(א) לחוק
9 תובענות ייצוגיות לגבי עילת ההטעה לפי סעיף 3 לחוק הבנקאות, אך העדר עילת תביעה
10 אישית למבקשת לגבי עילה זו, אני מורה על **החלפת המבקשת לגבי עילה זו בלבד** במבקש/ים
11 אחר/ים, שיהיו למעשה התובע/ים בתביעה הייצוגית באשר לעילה זו (ר' הוראותיו המחייבות
12 של סעיף 8(ג)(2) בחוק תובענות ייצוגיות).
13 ניתנת אפשרות לב"כ התובעת הייצוגית לאתר תובע/ים חליפיים ולהגיש תוך 21 יום בקשה
14 בעניין זה או לחלופין, להודיע תוך אותו פרק זמן כי הדבר לא עלה בידם. היה וההודעה תהיה
15 שלילית כאמור, אשקול מתן הוראות לפרסום מודעה מתאימה בעניין זה.
16
- 17 הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת הסכם
- 18 70. מאחר שקבעתי לעיל כי קיימת אפשרות סבירה לכך כי טענת המבקשת כי הבנק אינו רשאי
19 לגבות בעסקת ערבות בנקאית (קצובה ובלתי קצובה) עמלת מינימום יותר מפעם אחת,
20 תוכרע לטובת המבקשת, כך שייקבע כי על פי התעריפון הבנק רשאי לכל היותר לגבות עמלת
21 מינימום אחת "לערבות" – **אני מאשר את העילה של הפרת חובת חקוקה, כשהחובה**
22 **המופרת היא זו הנזכרת בסעיף 26 לכללי הבנקאות**, המחייב את הבנק להודיע ללקוח את
23 עלות השירות בעת מתן השירות, ככל שזו ידועה אז. זאת, מאחר שהבנק ציין הן בתעריפון
24 והן במסמך גילוי העמלות כי עמלת המינימום היא "לערבות", בעוד שבפועל ידע כי יגבה ואף
25 גבה בפועל עמלת מינימום בכל שנה ושנה במהלך התקופה בה הערבות הייתה בתוקף.
26
- 27 71. באופן דומה, **אני מאשר גם את העילה של עשיית עושר**, שהרי התקיימו לכאורה שלושת
28 היסודות הנדרשים לכך: קבלת נכס, שירות או טובת הנאה; התעשרות הבאה לזוכה מן
29 המזכה; ההתעשרות התקבלה "שלא עפ"י זכות שבדין".
30
- 31 72. כמו כן **אני מאשר את העילה של הפרת חוזה**, שכן גביית עמלת המינימום באופן שנתי תחת
32 גבייתה "פר ערבות", נוגדת את לשון תעריפון הבנק, המהווה חוזה בין הצדדים, כאמור לעיל.
33

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

1 רשלנות
2 73. איני מוצא מקום לאשר את עילת הרשלנות הנטענת, שהמבקשת לא הרחיבה לגביה את
3 הדיבור, והיא תוצר לוואי אפשרי אך לא נדרש לעילות העיקריות שאושרו לעיל.
4

5 התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת

6
7 74. בהתאם לסעיף 8(א)(2) לחוק תובענות ייצוגיות, תנאי נוסף לאישור תובענה ייצוגית הוא כי
8 התובענה הייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין. במקרה
9 הנוכחי, מאחר שמדובר בקבוצה מובחנת, האוחזת בעילת תביעה משותפת, הרי שתובענה
10 ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת. הדברים נכוחים שעה שהבנק אישר
11 כי הוא נוהג כדבר שבשגרה לגבות עמלת מינימום באופן שנתי ולא "פר ערבות".
12

13 ייצוג וניהול בדרך הולמת ובתום לב

14
15 75. תנאי נוסף הנזכר בסעיפים 8(א)(3) ו-8(א)(4) לחוק תובענות ייצוגיות הוא כי קיים יסוד סביר
16 להניח כי עניינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינהל בדרך הולמת ובתום לב. הבנק טען כי
17 תנאי זה אינו מתקיים הן בשל הקשר המשפחתי בין המבקשת לבין באי כוחה (עו"ד ויסולי
18 הוא בעלה ועו"ד איתמר כהן הוא חתנה הנשוי לבתה, ר' עדותה בעמ' 8 ש' 17-12), והן מאחר
19 שהמבקשת ובאי כוחה פעלו על מנת "לייצר" עילת תביעה באופן מכוון.
20

21 76. הבנק תמך את טענותיו אלה ברע"א 3698/11 שלמה תחבורה (2007) בע"מ נ' ש.א.מ.ג.ר
22 שירותי אכיפה בע"מ (6.9.17) (להלן: "עניין שלמה תחבורה"), אלא שדווקא בעניין שם פסק
23 בית המשפט העליון (בעניין הקרבה המשפחתית) כי:
24

25 "לכשעצמי, אינני סבור כי יש בקרבה משפחתית, או קרבה אחרת, כדי
26 להצביע בהכרח על חוסר מסוגלותו של בא הכוח המייצג לייצג בצורה
27 הולמת את הקבוצה או מן התובע המייצג כלשמש כמייצגה, וחזקה על בתי
28 המשפט הדנים בתובענה כי יפקחו על ההליך, ויפעלו למניעת המצב
29 המתואר בו מקריב בא כוח הקבוצה את האינטרסים של החברים; בתוך
30 עמנו אנו יושבים, והניסיון עד כה מבירורן של תובענות ייצוגיות, מהן
31 מוצדקות, מעלה כי פעמים רבות קיימים יחסי קרבה מסוימים בין התובע

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

1 המייצג ובא הכוח, כמו למשל עבודה באותו משרד עורכי דין, באופן
2 המאפשר בכל זאת בירורה של התובענה לאשורה".

3
4 הבנק לא הוכיח כי הייצוג על ידי עו"ד ויסולי אכן יפגע באינטרסים של הקבוצה, שכן הוא
5 מונע אך ורק ממרוץ אחר גמול ושכר טרחה. בהקשר זה צוין בעניין מי הגליל כי:

6
7 "אכן, האינטרס הכלכלי הוא הקטר המניע את רכבת התובענות הייצוגיות,
8 ואין בו פסול כשלעצמו מיסודו במידה הנכונה (ראו גם בענין פרינר, פסקה
9 י"א לחוות דעתי); אך דברים אלה אמורים כל עוד אין הוא מביא לידי
10 הפרתן של החובות המוטלות על התובע המייצג ובא כוחו, ולהפיכת
11 האינטרסים על פניהם, כך ש"שפחה תירש גבירתה" - : קרי, המירוץ
12 לגמול ולשכר הטרחה ישטוף ויטביע את המטרה הציבורית. זאת אין
13 להלום, ולפיקוחו ההדוק של בית המשפט תפקיד חיוני בשמירת האיזון"
14 [עע"ם 2978/13 מי הגליל – תאגיד והביוב האזורי בע"מ נ' יוסף אחמד יונס
15 .[[23.7.15]

16
17 אף אני סבור כי אין בעובדה שקיימת קרבה משפחתית בין שני עורכי הדין המייצגים לבין
18 המבקשת כדי להביא, אפריוורית, למסקנה כי עניינם של כלל חברי הקבוצה לא ייוצג וינחל
19 בדרך הולמת ובתום לב, מה גם שההתנהלות בתיק עד עתה לא גילתה סימנים לכך
20 שהמייצגים מעמידים בראש את האינטרסים שלהם ומזניחים את האינטרסים של חברי
21 הקבוצה.

22
23 77. באשר לטענת "ייוזום" התביעה, תובענה זו הוגשה לאחר שניתנה החלטה בבקשת האישור
24 בעניין בנק דיסקונט, בו עו"ד ויסולי היה התובע המייצג. יתירה מכך, עו"ד ויסולי נטל מבנק
25 לאומי רק חלק מהערבות שנקבעה עבורו בערעור בבית המשפט העליון (5,000 ₪ מתוך
26 24,000 ₪, ר' גם עדותה של המבקשת בעמ" 9 ש' 35-32-עמ' 10 ש' 4-1). הבנק טען שהסיבה
27 לכך הייתה ליצור בכוונה מצב שבו עמלת המינימום גבוהה מהעמלה השיעורית ולפיכך נגבית
28 באופן שנתי, באופן שייצור עילת תביעה כאמור.

29
30 78. בעניין שלמה תחבורה נקבע באשר ל"ייוזום" עילת תביעה לשם הגשת תובענה ייצוגית כי אין
31 בהכרח פסול בדבר:

32
33 "...שאלה נפרדת, גם אם קשורה בטבורה לשאלת המניע הכלכלי, היא
34 האם יש פגם בהתנהלותו של בא כוח בתובענה ייצוגית היוזם בעצמו את

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

1 התובענה, ואינו מסתפק בייצוג לקוח המגיע אליו ובפיו בעיה קונקרטי
2 ואותנטית; דהיינו, תחילה מוצא עורך הדין עילה הנראית לו הולמת תובענה
3 ייצוגית, ולאחר מכן תר אחר התובע המייצג העשוי לדעתו לסייע לכך
4 שטענותיו יתקבלו בבית המשפט. בעניין פריניר נחלקו הדעות במובן מה
5 בשאלה זו: השופט מלצר, אליו הצטרף השופט ג'ובראן, סבר כי כיון
6 שהתובענה הייצוגית היא מעין "מיזם עסקי משותף" בין התובע המייצג
7 לבא כוחו, ונוכח האינטרס הכלכלי העומד כאמור בבסיסה, אין לדחות
8 בקשה לאישור תובענה ייצוגית אשר מי שיזם אותה היה עורך הדין ולא
9 לקוחו. בהמשך לכך צוין, כי פעולה של עורך דין לאיתור נפגעים בפועל, אין
10 בה לכשעצמה כדי לפסול את אישור התובענה" [ר' גם: ע"ם 2978/13 מי
11 הגליל – תאגיד והביוב האזורי בע"מ נ' יוסף אחמד יונס (23.7.15) וכך: ע"א
12 8037/06 ברזילי נ' פריניר, פ"ד ס"ז(1) 410 (2014) (לעיל ולהלן): "עניין
13 פריניר"].

14 הפסיקה הנוספת שהציג הבנק בסיכומיו כדי לתמוך בטענתו כי ייצור מכוון של תובענה
15 ייצוגית שולל תום לב באופן המצדיק את דחיית הבקשה, אינה מסייעת לו. כך למשל, רע"א
16 8851/02 ישראלכרט בע"מ נ' שלומוביץ, פ"ד נט(3) 422 (2004) עסק ב"ייצור עילת תביעה"
17 באשר להטעיה ונקבע כי מאחר שהמבקש שם לא ידע על אודות ההטעיה, והתוודע לה רק
18 עם יידועו על ידי מי שיזם את התובענה, הרי שאין לתת יד לייצור תביעה מכוון שכזה. אולם,
19 בענייננו אושרה בקשת האישור בעילות אחרות מאשר עילת ההטעיה, ואף עילת ההטעיה
20 אושרה תוך מתן הוראה להחלפת המבקשת שעילת ההטעיה אינה עומדת לה באופן אישי.
21 בפסיקה הנוספת שצוינה על ידי הבנק נדחו בקשות האישור מטעמים נוספים, ולא רק מן
22 הטעם שנקבע בה כי היה ייצור מכוון של עילת התביעה [ת"צ (מחוזי ת"א) 2370/08 גליזר נ'
23 דומיקאר בע"מ (7.11.12); ת"צ (מחוזי מרכז) 36086-07-11 חרסט נ' ידיעות אינטרנט
24 (19.9.12); בש"א (מחוזי ת"א) 4646/06 גולדיאן נ' נטו מלינדה בע"מ (8.7.09)].

25
26
27 79. לאמור לעיל יש להוסיף כי המבקשת נטלה מהבנק את הערבות הבנקאית מושא התובענה
28 בחודש אוגוסט 2017, דהיינו בזמן שבקשת האישור בעניין דיסקונט עדיין התנהלה וטרם
29 ניתנה בה ההחלטה בבקשת האישור. כמו כן, גם אם היה בענייננו "ייזום" של התביעה, איני
30 רואה בכך במקרה זה שלילת הולמות הייצוג או שלילת תום הלב, מה גם שהיה זה לתועלת
31 הקבוצה והציבור, לאור ההכרעה כי יש אפשרות סבירה שייקבע כי הבנק הפר את הוראות
32 התעריפון בהתנהלותו.

33

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

1 80. לאור האמור לעיל, נדחות טענות הבנק בשאלת ייצוג וניהול התביעה.

2

3

עילה אישית

4

5 81. אמנם, לא נעלם מעיניי, ועל כך אין הצדדים חלוקים, כי העמדת הערבות הייתה לצורך ערעור

6 שהגיש עו"ד ויסולי לבית המשפט העליון, שהמבקשת לא הייתה צד לו. אולם, המבקשת

7 ועו"ד ויסולי חולקים חשבון בנק משותף, ומשכך, שעה שהבנק גבה עמלת מינימום שנתית,

8 חרף לשון התעריפון לפיה ניתן לכל היותר לגבות עמלת מינימום "לערבות", הרי שאף היא

9 ניזוקה מכך. כמו כן, המבקשת חתמה על הבקשה להוצאת הערבות הבנקאית (נספח "ב")

10 לבקשת האישור) ואף חתמה על כתב הערבות כמי שמאשרת את נוסחו ואת קבלת הערבות

11 (ר' מש/1 וכן עדותה בעמ' 9 ש' 27-28). לכן קמה אף לה עילת תביעה אישית (למעט ביחס

12 לעילת ההטעיה לפי סעיף 3 לחוק הבנקאות, ר' סעיפים 68-69 לעיל).

13

14

סיכום

15

16 82. ניתן אישור להגשת התובענה הייצוגית, לגבי טענת המבקשת כי הבנק אינו רשאי לגבות יותר

17 מעמלת מינימום אחת בגין ערבות בנקאית, לתקופה קצובה או בלתי קצובה.

18

19 83. הגדרת הקבוצה:

20

21 "כל לקוחות בנק לאומי עליהם חל התעריפון ללקוחות יחידים ולעסקים קטנים אשר חויבו

22 במהלך שבע השנים עובר למועד הגשת בקשת האישור ביותר מעמלת מינימום אחת עבור

23 כתב ערבות בנקאית".

24

25 84. התובעת המייצגת ובאי כוחה הם כמפורט בכותרת.

26

27 85. העילות: הפרת חוזה, הפרת חובה חקוקה הקבועה בסעיף 26א לכללי הבנקאות, ועשיית

28 עושר ולא במשפט. כמו כן, עילת ההטעיה לפי סעיף 3(6) לחוק הבנקאות, תוך מתן הוראה

29 להחלפת המבקשת.

30

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"צ 31563-05-19 ויסולי נ' בנק לאומי לישראל בעמ

תיק חיצוני:

- 1 השאלה המשותפת לחברי הקבוצה: האם רשאי הבנק לחייב את חברי הקבוצה בעמלת
2 מינימום יותר מפעם אחת בגין ערבות בנקאית אחת, האם מתקיימות העילות שלעיל, ומהם
3 הסכומים להם זכאים חברי הקבוצה.
4
- 5 הסעדים: צו מניעה האוסר על הבנק לחייב את חברי הקבוצה בעמלת מינימום "שנתית"
6 מעבר לשנה הראשונה; חיוב הבנק לשלם לחברי הקבוצה את נזקיהם, שהם למעשה גביית
7 היתר שנגבתה מהם בתוספת ריבית והפרשי הצמדה (לא מצאתי בסיס כלשהו לדרישת
8 המבקשת לקבלת פיצוי כספי בגין נזק לא ממוני ופגיעה באוטונומיה).
9
- 10 הבנק ישלם למייצגים, ב"כ המבקשת, שכר טרחה בסך 15,000 ₪, בגין שלב ניהול בקשת
11 האישור, וזאת תוך 21 יום ממועד מתן החלטה זו.
12
- 13 פרסום מודעה בדבר אישורה החלקי של בקשת האישור והגשת כתב תביעה מתוקן
14 (משבקשת האישור לא אושרה במלואה) מעוכבים בשלב זה, עד שיוסדר סופית נושא צירוף
15 התובע החלופי לגבי עילת ההטעיה לפי סעיף 3 לחוק הבנקאות.
16
- 17 תזכורת פנימית נקבעת ליום 2.11.22 לבדיקת קבלת בקשה/הודעה לפי סעיף 69 לעיל.
18
19 ניתנה היום, ה' תשרי תשפ"ג, 30 ספטמבר 2022, בהעדר הצדדים.
20

יחזקאל קינר, שופט

21
22